

## Startnotitie duurzame energie

De gemeente Stadskanaal heeft zich met de ondertekening van het Klimaatverbond verplicht werk te maken van CO<sub>2</sub>-reductie, meer toepassing van duurzame energie, energiebesparing en inspelen op klimaatverandering.

Naast de CO<sub>2</sub>-reductie, zijn er nog andere motieven om onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen als aardolie en aardgas sterk terug te dringen en energie te besparen, zoals:

- Aardolie en aardgas zijn eindige energiebronnen. Ook al zou er geen CO<sub>2</sub>-probleem zijn, dan nog moeten andere vormen van energieopwekking worden ontwikkeld.
- Nederland betreft aardolie en aardgas voor een belangrijk deel uit het buitenland. Dat betekent dat een aanzienlijk deel van het nationaal kapitaal naar het buitenland verdwijnt en dus niet ten goede komt aan onze eigen economie.
- Aardolie en aardgas worden voor een groot deel geleverd door politiek instabiele landen. Stagnatie van gas- of olietoevoer kan, zelfs als die tijdelijk is, grote consequenties hebben voor de Nederlandse economie en het sociale leven in ons land. Ondertussen maken wij de regimes in deze landen financieel sterker.
- Energiebesparing is goed voor de portemonnee. Onderzoek toont immers aan dat het voor een aanzienlijk deel van de energie die wij gebruiken goedkoper zou zijn om deze te besparen.<sup>1</sup>

De gemeenteraad van Stadskanaal heeft € 500.000,00 gereserveerd voor duurzaamheid op energiegebied. Hieronder verstaan wij zowel de ontwikkeling en toepassing van duurzame en schone energie als energiebesparing.

Sinds Al Gore zijn "Ongemakkelijke Waarheid" verkondigde, zijn de ontwikkelingen op het gebied van duurzame energie in een enorme stroomontwikkeling gekomen. Innovatie volgt op innovatie. Was twee jaar geleden de spaarlamp nog hét alternatief voor de gloeilamp, inmiddels is dat de LED. En zonnepanelen lijken plaats te moeten maken, in elk geval voor een aantal toepassingen, voor zonnecelfolie. Daarnaast stellen wij vast dat de houding van "het grote publiek" ten opzichte van duurzame energie sterk is veranderd. Het is geen zaak meer voor alleen "milieufreaks". Vooral wanneer ook bovengenoemde argumenten om minder afhankelijk te zijn van (ingevoerde) aardolie en aardgas een prominenter rol in de discussie gaan spelen, zal de belangstelling voor duurzame energie alleen maar toenemen.

---

<sup>1</sup> Zie de studie "Het onbenut redabel potentieel voor energiebesparing" (ECN-C—05-062, 2005)

## ENERGIEAMBTENAAR

Gezien de hierboven geschetste snelle technische ontwikkelingen op het gebied van duurzame energie, is het een noodzaak om de Stadskanaalster initiatieven op dit gebied regelmatig tegen het licht te houden. Zijn de gekozen oplossingen nog actueel of inmiddels ingehaald door een beter initiatief? Zijn er nieuwe ontwikkelingen die wij ook moeten omarmen? Kortom, er zal een regelmatige actualisatie van de Stadskanaalster aanpak moeten plaatsvinden.

Mede omdat wij directe voorlichting (dus persoonlijker dan een Postbus 51-spotje) over duurzame energie belangrijk vinden (onze inwoners kunnen een noemenswaardige bijdrage leveren zonder dat daar ((noemenswaardige)) investeringen tegenover staan) evenals het enthousiasmeren van groepen (denk aan winkeliers, ondernemersvereniging, vrouwengroepen, scholieren), bepleiten wij de aanstelling van een ambtenaar duurzame energie. Dat moet wel iemand zijn die duurzaamheid hoog in het vaandel heeft staan en die de verschillende groepen mensen verbaal weet te prikkelen en enthousiasmeren. Wij pleiten voor de inzet van 1 fte, ook gelet op het ambitieniveau.

## LED-VERLICHTING

De stormachtige ontwikkelingen op het gebied van duurzame energie hebben als gevolg dat er allerlei nieuwe en vooral ook succesvolle bedrijfjes op de markt komen die zich met energiebesparing en duurzame energie bezighouden. Vlakbij Stadskanaal, bijvoorbeeld, is een bedrijf gevestigd dat markante successen heeft weten te behalen. In een modezaak in Emmen is de bestaande halogeenverlichting vervangen door Led-verlichting. De ondernemer kon de totale investering binnen acht maanden terugverdienen met een flink lagere energienota. Bovendien hoeft de winkel op zomerse dagen veel minder gekoeld te worden via de airconditioning omdat, in tegenstelling tot halogeen, Led-lampen geen warmte produceren. In de gemeente Hoogezand-Sappemeer heeft het bedrijf al enige tijd geleden in een school een proefopstelling met Led-verlichting gemaakt. Het Led-licht (wat vroeger zijn blauwige licht als negatief punt had) werd in orde bevonden. Het bedrijf kan de school nu definitief inrichten met Led. De investering voor de school bedraagt een kleine € 6.000,00, exclusief btw en de jaarlijkse besparing bedraagt € 4.400,00. Terugverdientijd: zestien maanden. Wij stellen voor alle gemeentelijke gebouwen en scholen op voorwaarde van een positieve scan te voorzien van Led-verlichting. Het gaat om een weinig ingrijpende, snel uit te voeren maatregel, die leidt tot veel energiebesparing (dus ook kostenbesparing) en die als voorbeeld kan dienen voor bedrijven, instellingen en particulieren.

## ANDERE ENERGIEBESPARINGSMAATREGELEN

Daarnaast bestaan er vele andere maatregelen die doorgaans kosteneffectief uitpakken.

Gedacht kan worden aan:

1. beter inregelen van installaties en apparatuur;
2. isolatie van gevels, daken en vloeren;
3. verbeteren van beglazing;
4. toepassen van zuinige ketels of duurzame warmteopwekking.

Alle mogelijke energiemaatregelen moeten in een integrale aanpak op een rij worden gezet en worden verwerkt in de plannen voor een gebouw (bijvoorbeeld bij onderhoud of renovatie). Het bundelen van alle beschikbare technieken verhoogt de kans op substantiële resultaten.

De focus zal moeten worden gericht op een aanpak die zoveel mogelijk geschikte technieken combineert. Dat vergroot immers de impact en stelt de doelgroep van het energiebeleid (bijvoorbeeld een schooldirectie of een ondernemer) in staat om te kiezen.

#### WINDENERGIE

Ook de ontwikkelingen op het gebied van windenergie volgen elkaar de laatste tijd in razend tempo op. De commissie Duurzame Energie is tegen het plaatsen van de inmiddels traditionele windmolens (tientallen meters hoog, drie rotorbladen), onder meer vanwege geluidsoverlast en horizonvervuiling. Alleen: wanneer werkelijk niemand bezwaren heeft tegen de plaatsing van dergelijke molens, zullen wij die niet tegenhouden.

Wij zijn wel een groot voorstander van de (veel kleinere) alternatieven die er de laatste tijd op de markt zijn gekomen. Zoals de windbol, die op een hoogte van 8 tot 14 meter moet worden geplaatst. Dergelijke windbollen zijn speciaal gemaakt voor particulieren en kleinere bedrijven en worden aan de gevel geplaatst of, in geval van een plat dak, op een mast op het dak. Wij vinden dat eventuele planologisch belemmeringen moeten worden opgelost en dat ook de welstandscommissie plaatsing niet mag tegenhouden. Wellicht is een aanpassing van de Welstandsnota noodzakelijk.

In geval van rijtjeswoningen, kan worden gedacht aan de plaatsing van windbollen of dergelijke per groepje woningen. Vernuftige kastjes zorgen ervoor dat de opbrengst eerlijk wordt verdeeld. Een dergelijke oplossing kan ook de sociale cohesie in de buurt ten goede komen.

Overigens is het wel zo dat de theoretische bijdrage van een kleinere orde is dan die van de "traditionele" windmolens.

Kleinschalige windenergie zou daarom onderdeel kunnen uitmaken van een groter pakket.

#### ZONNE-ENERGIE

De zon straalt in een halfuur voldoende energie naar de aarde om de hele wereld een jaar lang in de energiebehoefte te voorzien. Daarom zou zonne-energie veel breder toegepast kunnen en moeten worden. Zonnepanelen zijn relatief duur. Duitsland, bijvoorbeeld, subsidieert zonnepanelen veel sterker dan Nederland. Daar zie je daken van boerderijen vol liggen met zonnepanelen. In Nederland zou dat ook kunnen. Maar in de gemeente Stadskanaal stuiten geïnteresseerden op planologische bezwaren en/of andere regels die dit verbieden. Deze belemmeringen moeten worden weggenomen.

Zonnecelfolie is in opkomst. Een energiemaatschappij heeft onlangs een proeffabriek voor zonnecelfolie gebouwd en adverteert nu al met zonnecelfolie. Het voordeel van dit product is dat het op ramen en dakpannen kan worden aangebracht en dat het goedkoper is dan zonnepanelen.

De gemeente Stadskanaal gaat zich inzetten voor een brede toepassing van zonnecelfolie.

Ondertussen wordt nagegaan of het (financieel) aantrekkelijk is zonnepanelen te plaatsen op de daken van scholen. Duurzame energie wordt op die manier dicht bij de leerlingen gebracht en vormt daardoor een nog aantrekkelijker onderwerp om in de lessen aandacht aan te schenken.

Ook PV (photovoltaic) (in welke vorm dan ook) biedt goede mogelijkheden om scholen en andere gebouwen te verbeteren. Vooral voor scholen spelen vaak problemen met slechte binnenlucht en oververhitting van klaslokalen. Ook voor deze doelgroep worden daarom de beste resultaten bereikt als een schooldirectie een samenhangend pakket aangeboden krijgt, waarin verschillende verbeteringen zijn gecombineerd.

Op die manier worden praktische problemen voorkomen (bijvoorbeeld dat er een ventilatieschacht door het dak moet, terwijl daar kort tevoren zonnepanelen zijn geplaatst). Bovendien zijn de kosten van planvoering en uitvoering bij een integrale aanpak lager.

#### AARDWARMTE

De commissie Duurzame Energie is voor de toepassing van aardwarmte. Deze vorm van energievoorziening is niet alleen aantrekkelijk voor grotere gebouwen, maar is ook geschikt voor particulieren.

Aansluiting kan worden gezocht bij EPC (Energie Prestatie Coëfficiënt) . Deze omvat de meeste technieken.

- Als het gaat om de nieuwbouw van wijken kan gedacht worden aan slimme collectieve oplossingen, of aan de status "Excellente Gebieden".
- Als het gaat om particulier opdrachtgeverschap kan gedacht worden aan voorlichting, aan professionele ondersteuning en aan financiële prikkels.

#### LENING VOOR DUURZAME INVESTERINGEN

Om het voor particulieren en bedrijven aantrekkelijker te maken te investeren in energiebesparende maatregelen of duurzame energie, kan de gemeente een aparte lening instellen. Te denken valt aan een annuïteitenlening met een looptijd van 10 jaar en met een maximum van € 15.000,00. Rente: 1 procent. Het verschil tussen de werkelijke rente en die 1 procent kan dan ten laste van het krediet voor duurzame energie worden gebracht. De gemeente Eindhoven kent een dergelijke regeling, inclusief allerlei voorwaarden (zie de site van de gemeente Eindhoven).

#### GEMOTORISEERD VERKEER

Het gebruik van fossiele brandstoffen in het gemotoriseerd verkeer moet zoveel mogelijk worden ontmoedigd. De gemeente dient het gebruik van andere, duurzame, brandstoffen, zoals aardgas en/of biogas of elektriciteit te stimuleren en te zorgen voor voldoende tankplaatsen voor aardgas en/of biogas en laadplekken voor elektriciteit.

#### VOORGEVEL GEMEENTEHUIS

De nieuwe gevel van het gemeentehuis wordt duurzaam gerealiseerd (denk onder meer aan de toepassing van zonnepanelen of zonnecelfolie). De gemeente heeft immers een voorbeeld- en voortrekkersfunctie.

#### VOEDING VAN HET DUURZAAMHEIDSFONDS

Op dit moment is € 500.000,00 euro beschikbaar voor duurzame energie. Wij stellen voor dit fonds vanaf 2009 jaarlijks met (voorlopig) € 100.000,00 te voeden. Want stoppen met dit beleid als de € 500.000,00 op is, is bepaald niet duurzaam.

#### DIVERSEN

De commissie Duurzame Energie stelt naast bovengenoemde nog de volgende maatregelen voor:

- Het instellen van een jaarlijkse ideeënprijsvraag op het gebied van duurzame energie met een maximaal te winnen bedrag van € 5.000,00 (afhankelijk te stellen van bijvoorbeeld uitvoerbaarheid, kosten en opbrengsten) en kleinere bedragen voor kleinere topideeën. Je kunt hier je voordeel mee doen en bovendien worden de inwoners, bedrijven en instellingen hierdoor meer bij duurzaamheid betrokken.

- De gemeente gaat een rubriek "Duurzaamheid" opnemen op de gemeentelijke pagina's in de Kanaalstreek. In die rubriek onder meer de complimenten van de week. Denk bijvoorbeeld aan: bedrijf A heeft de tl-buizen in de koelvitruines vervangen door Led-verlichting (tl-buizen produceren naast licht ook warmte waardoor er nog meer moet worden gekoeld - Led produceert geen warmte), Damesmodezaak ABC laat 's winters de deuren niet meer openstaan. De kosten die hieraan verbonden zijn worden uiteindelijk door de klanten betaald. Door dat te benadrukken, vergroot je wellicht het draagvlak voor je beleid.
- De gemeente vraagt de winkeliers geen plastic (van aardolie gemaakte) zakken meer te verstrekken.
- Voor wat betreft reclameverlichting dient de gemeente het gebruik van bijvoorbeeld Led-buizen aan te moedigen. Ook hier geldt: uiteindelijk betaalt de klant de kosten. Stadskanaal zal beslist niet de eerste gemeente zijn die dit instelt.
- De gemeente ontmoedigt terrasverwarming. (Ook wat dit betreft zal Stadskanaal niet de eerste gemeente zijn). Vooral nu roken in de horeca niet meer mag, komt er steeds meer terrasverwarming. Het zou natuurlijk zot zijn om met veel inspanningen de CO<sub>2</sub>-uitstoot terug te dringen en ondertussen de energieslurpende terrasverwarming (alleen ten behoeve van rokers) toe te staan. En één terrasverwarmer produceert jaarlijks evenveel CO<sub>2</sub> als een auto die 25.000 kilometer per jaar rijdt.
- De gemeente verbiedt de lichtreclame aan lantaarnpalen. Stadskanaal kiest voor een energiezuinige straatverlichting. Het is krom om daar vervolgens lichtreclame aan te hangen.
- Het technasium van het UEL wordt gevraagd mee te denken en met ideeën te komen.
- Duurzaamheid wordt opgenomen in nieuwe gemeentelijke bouwopdrachten. Zongericht bouwen wordt beleid.
- Nagegaan wordt in hoeverre tuinafval/snipperhout kan worden ingezet bij de verwarming van bijvoorbeeld buitenbaden, scholen, gymnastiek- en sportzalen. (Kan ook worden meegenomen in de Nota Afval die het college tijdens de algemene beschouwingen heeft toegezegd).
- Korting bieden op de ozb voor eigenaren van woningen die een bepaald percentage onder het A-label zitten (dus zeer energievriendelijke woningen). Dit kan worden aangeduid met "vergroening van de ozb". Hierover zal een apart raadsvoorstel komen en de invoering van deze vergroening zal bij de ozb-heffing 2011 zijn.
- Jaarlijks een energiefestival houden met informatie en "vertier" voor iedereen.

#### SLOTOPMERKINGEN

- De tijdelijke raadscommissie Duurzame Energie heeft niet gestreefd naar een complete opsomming van maatregelen op het gebied van duurzame energie en energiebesparing. Dat is ook niet mogelijk. Daarom kunnen ook niet genoemde maatregelen of ideeën voor subsidiëring of ondersteuning in aanmerking komen.
- Er zijn enorm veel ontwikkelingen gaande op het gebied van duurzaamheid en energiebesparing. Daarom heet deze nota ook een "Startnotitie". Wij adviseren deze notitie regelmatig te actualiseren en aan te vullen.

Stadskanaal, 5 juni 2009

De raadscommissie Duurzame Energie